

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-11-

Nr. _____

I _____

Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. RUGSĖJO 8 D. NUTARIMO NR. 721 „DĖL ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMĄ“ PAKEITIMO PROJEKTO

Žemės ūkio ministerija (toliau – Ministerija) pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 8 d. nutarimo Nr. 721 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymą“ pakeitimo“ projektą ir juo siūlomą patvirtinti Baudų už Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašo projektą (TAIS Nr. 21-29459(3)) (toliau – Projektas). Pateikiame apibendrintą informaciją apie Projektu sprendžiamą problemą, siūlomas problemos sprendimo priemones, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	<p>Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymu (toliau – NPPDĮ), kuriuo perkeliama 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (toliau – Direktyva) nuostatos, siekiama uždrausti tokios nesąžiningos prekybos praktiką žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjų (toliau – tiekėjas) atžvilgiu.</p> <p>Direktyva įpareigoja Europos Sąjungos valstybes nares suteikti įgaliojimus priežiūros institucijai skirti baudas ir kitas vienodai veiksmingas sankcijas už nesąžiningos prekybos praktikos veiksmus. Taip pat pabrėžiama, kad sankcijos dydis turi būti proporcingas padarytiems pažeidimams ir turėti atgrasomąjį poveikį.</p> <p>Pažymėtina, kad šiuo metu Lietuvoje nėra sukurto ir įteisinto veiksmingo ir atgrasančio baudų žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjams (toliau – pirkėjas) skyrimo mechanizmo už draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų taikymą tiekėjų atžvilgiu.</p> <p>2021 m. birželio 17 d. Seime buvo priimtas Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymas (toliau – NPPDĮ), kuriuo Direktyvos nuostatos perkeliama į nacionalinę teisę.</p> <p>NPPDĮ 21 str. 1 d. įtvirtinta, jog priežiūros institucijos skiriamos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios, o jų dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, pažeidimo trukmės ir masto, atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių.</p> <p>NPPDĮ projekto 21 str. 13 d. pavedama Vyriausybei patvirtinti baudų už Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą. Vadovaujantis NPPDĮ 24 str. 2 d., minėtas aprašas turi būti patvirtintas iki 2021 m. spalio 31 d.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Projektu siekiama nustatyti veiksmingą sankcijų skyrimo mechanizmą, atitinkantį Direktyvos bei NPPDĮ nuostatas.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Projektu detalizuojama, kaip pažeidimo pobūdis, trukmė ir mastas konkrečiai turi įtakos skiriamos baudos dydžiui. Tokiu būdu sukuriamas efektyvus baudų skyrimo mechanizmas, užtikrinantis, kad baudos būtų ne tik atgrasančios, tačiau taip pat veiksmingos ir proporcingos padarytam pažeidimui. Nustačius adekvačius baudų dydžius, būtų išvengta tokių situacijų, kai pažeidėjai būtų labiau suinteresuoti sumokėti baudą, nei laikytis teisės aktų nustatytų reikalavimų. Projekto nuostatomis taip pat užtikrinama, kad skiriamos baudos dydis nebūtų nepagrįstai didelis.</p> <p>Už NPPDĮ 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų taikymą žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjui (toliau – tiekėjas) baudos dydis apskaičiuojamas ir skiriamas vadovaujantis NPPDĮ 21 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį</p>

bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Apskaičiuojamas galutinis skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę.

Už NPPDĮ 4 straipsnio 4 ir 7 dalyse nurodytus draudžiamus nesąžiningus prekybos praktikos veiksmus pirkėjams skiriama bauda iki 0,7 procento nuo jų metinių pardavimo pajamų praėjusiais finansiniais metais, bet ne mažiau kaip penki šimtai eurų.

Skiriant baudą pirmiausia apskaičiuojamas pradinis baudos dydis. Po to apskaičiuotas pradinis baudos dydis bus didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį (įvertinant pažeidimo agresyvumą (tieskėjo atžvilgiu taikomą spaudimą, grasinimus ir kitas agresyvumą rodančias aplinkybes), intensyvumą (tieskėjų interesus pažeidžiančių veiksmų aktyvumą, dažnumą ir kitas intensyvumą rodančias aplinkybes),), tai, ar veiksmai buvo įgyvendinti, ir kitas pažeidimo pobūdžiui reikšmingas aplinkybes, kurių svarba ir įtaka priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo), trukmę (trumpas, vidutinis, ilgas), mastą (nedidelis, vidutinis, didelis).

Pažeidimo pobūdžio agresyvumo pavyzdys – tieskėjo spaudimas elektroniniais laiškais, trumposiomis SMS žinutėmis, kvietimas į pokalbius, grasinimas baudomis ar prekių išmetimu iš lentynų ir pan. Tuo tarpu intensyvumas suprantamas kaip veiksmų atlikimo greitis, aktyvumas. Intensyvumas vertinamas pagal tai, kaip aktyviai pirkėjas atliko agresyvumą rodančius veiksmus – svarbu įvertinti kaip dažnai pirkėjas tai darė.

Pažymėtina, jog toks pobūdžio apibrėžimas siūlomas atsižvelgiant į šiuo metu galiojančius panašius teisės aktus:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 970 „Dėl Įspėjimų ir baudų už Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Įspėjimų ir baudų už Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą, kurio 29.1 papunktyje nurodyta: *pažeidimo pobūdį (nuo pažeidimo pobūdžio priklausantis baudos dydis, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą: intensyvumą, dažnumą, į padarytą žalą vartotojams ar galimą riziką ją sukelti (toliau – pavojingumas) ir į kitas pažeidimo pobūdžio požiuūriu reikšmingas aplinkybes, kurių svarba ir įtaka priklauso nuo kiekvieno konkretaus Įstatymo pažeidimo, apskaičiuojamas pradinį baudos dydį didinant arba mažinant iki 30 procentų;*
- 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 983 „Dėl Įspėjimų ir baudų už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Įspėjimų ir baudų už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą, kurio 7.1 papunktyje nurodyta: *pažeidimo pobūdį – nuo pažeidimo pobūdžio priklausantis baudos dydis, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą: intensyvumą, agresyvumą, dažnumą, į padarytą žalą vartotojams, visuomenei ar jos grupei ar galimą riziką ją sukelti (toliau – pavojingumas) ir kitas*

	<p><i>pažeidimo pobūdžiui reikšmingas aplinkybės, kurių svarba ir įtaka priklauso nuo kiekvieno konkretaus pažeidimo, apskaičiuojamas pradinį baudos dydį didinant arba mažinant iki 30 procentų.</i></p> <p>Kiekvienas iš pažeidimą apibūdinančių kriterijų (pobūdis, trukmė, mastas) turi savo koeficientą, patenkančią į intervalą nuo 0,22 iki 1,78 (iš koeficientų sandaugos dauginamas pradinis baudos dydis). Galiausiai apskaičiuojant skiriamos baudos dydį, atsakomybę lengvinančios ir sukinančios aplinkybės vertinamos vienu metu, iš pradžių sudedant konkrečiu atveju aktualius sumažinimo ar padidinimo procentinius dydžius ir po to pritaikant gautą procentinį dydį bazinio baudos dydžio atžvilgiu. Skiriamos baudos dydis apvalinamas iki dešimčių eurų į mažesnę pusę.</p>
III. Priemonių kaštai	Projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Projekto priėmimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai: numatomas teigiamas poveikis tiekėjams (ypač mažų ir vidutinių įmonių sutartiniuose santykiuose su daug didesniais verslo partneriais), kadangi efektyvus baudų taikymo mechanizmas turės atgrasomąjį poveikį pirkėjams, ketinantiems taikyti nesąžiningos prekybos praktiką tiekėjų atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, kad NPPDĮ projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai buvo pateikti Pažymoje dėl didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimui rezultatų pateikimo, Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas (esminės nuostatos dėl baudų yra nustatytos NPPDĮ, todėl Projekte jos tik detalizuojamos).

Projektas Vyriausybės programai neprieštarauja. Aprašo projektu įgyvendinama NPPDĮ 21 straipsnio 13 dalies nuostata, kuria pavedama Vyriausybei patvirtinti baudų už NPPDĮ pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą. Priėmus Projektą, apie tai bus notifikuota Europos Komisijai.

Pirminis Projektas nuo 2021 m. rugsėjo 8 d. iki 22 d. buvo skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje (TAIS Nr. 21-29459).

Patikslintas Projektas pakartotinai nuo 2021 m. spalio 6 d. iki 12 d. buvo skelbtas TAIS Projektų registravimo posistemyje (TAIS Nr. 21-29459(2)).

Projektas buvo be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra. Pastabas pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Į Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta iš dalies. Argumentai dėl pastabų, į kurias siūloma neatsižvelgti, buvo pateikti derinimo pažymoje.

Ministerija, siekdama atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-10-29 išvadoje Nr. NV-2714 pateiktas pastabas, patikslino Projektą. Atsižvelgdama į minėtoje išvadoje pateiktą pastabą bei anksčiau teiktą tokią pat Teisingumo ministerijos pastabą, kad Projekte turėtų būti nustatyta baudų už NPPDĮ pažeidimus skyrimo, o ne baudų dydžio apskaičiavimo tvarka, Ministerija nusprendė papildyti Projektą šia sąvoka (kuri buvo suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija): *Baudos už nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo pažeidimus skyrimas – procesas, kuris apima Lietuvos Respublikos*

nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo pažeidimo vertinimą ir už pažeidimą skiriamos baudos apskaičiavimą.

Tačiau pažymėtina, jog siekdama teisinio aiškumo, Ministerija artimiausiu metu planuoja inicijuoti NPPDĮ pakeitimą, kurio tikslas – patikslinti įstatymo 21 straipsnio 13 dalį, nurodant, kad „Vyriausybė patvirtina baudų už šio įstatymo pažeidimus *apskaičiavimo* ir skyrimo tvarkos aprašą“, tokiu būdu išvengiant skirtingų minėtos nuostatos interpretacijų.

Projektą parengė Programinio, projektinio valdymo ir analizės skyriaus (vedėjas Evaldas Pranckevičius, tel. 8 686 07 056, el. p. evaldas.pranckevicius@zum.lt) vyriausioji specialistė Kristina Šimkutė, tel. Nr. 8 680 44306, el. p. kristina.simkute@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 8 d. nutarimo Nr. 721 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymą“ pakeitimo“ projektas, 6 lapai.
2. Pažyma dėl didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimui rezultatų pateikimo, 13 lapų.
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.
4. Institucijų pastabos, iš viso 7 lapai.

Ministras

Kęstutis Navickas

Kristina Šimkutė, tel. Nr. 8 680 44 306, el. p. kristina.simkute@zum.lt